

Exposició CIRCULAR – El cicle de vida dels tèxtils

TextilFest / Museu de la Pell

Introducció

L'exposició CIRCULAR convida a descobrir el món del tèxtil des d'una mirada global i interdisciplinària. A partir d'un conjunt de peces, materials i processos, el visitant pot entendre com el tèxtil acompanya la humanitat des dels seus orígens fins a les noves recerques amb biomaterials sostenibles.

Aquesta proposta educativa vol fer visible tot el cicle vital dels tèxtils —des de la fibra fins al reciclatge— i alhora reflexionar sobre els valors que hi ha darrere de la producció i el consum responsables. La mostra ofereix, doncs, una experiència per comprendre la importància del tèxtil com a element cultural, econòmic i ambiental, destacant la creativitat, la innovació i la responsabilitat que comporta el seu ús.

El recorregut està organitzat en **cinc blocs temàtics**, identificats amb **colors** que apareixen en els gomets situats al costat de les peces exposades. Cada bloc aborda una fase diferent del cicle tèxtil i ofereix una mirada tècnica, cultural i ambiental.

1. ORIGEN DELS TÈXTILS – *Com es crea un tèxtil*

Aquest primer àmbit presenta les fibres naturals, artificials, sintètiques i els nous biomaterials que constitueixen la base de qualsevol teixit.

S'expliquen les seves característiques físiques, estètiques i ambientals, així com la seva procedència vegetal, animal o artificial. Les fibres vegetals (com el cotó o el lli) i les animals (com la llana o la seda) han estat utilitzades des de fa mil·lennis, mentre que les fibres sintètiques, creades al segle XX, han transformat la producció i el consum tèxtil a escala global.

El discurs posa èmfasi en la relació entre recursos naturals, tècnica i sostenibilitat, i en com cada societat ha fet servir els materials disponibles al seu entorn, desenvolupant coneixements i tradicions pròpies que formen part del patrimoni tèxtil universal.

Curiositat:

Fixat en el fibrer que conté diferents tipus de llanes de diverses races d'ovelles. Els colors són en tons crus, grisos, negre i algun beix. Les robes solien ser del mateix color que la fibra obtinguda, i rarament es tenyia, ja que era un procés costós. Amb la industrialització del tintat de la llana, quasi van desaparèixer les ovelles negres, pel fet que la indústria només demanava llana blanca per poder tenyir.

2. CONSTRUCCIÓ – *De la fibra al fil i al teixit*

Aquest bloc mostra com les fibres es transformen en fils i teixits mitjançant tècniques com la filatura, el teixit en teler o el teixit de punt, així com altres sistemes com el feltre, la cistelleria o els nous materials biofabricats. S'hi destaca la diversitat cultural i tecnològica d'aquest procés, que ha evolucionat des de la filatura manual amb fus fins als telers mecànics i digitals actuals. A més, s'exposen exemples de com cada cultura ha desenvolupat solucions pròpies segons el clima, els recursos i les necessitats socials. Aquest apartat també introdueix l'arribada dels biotèxtils i teixits experimentals, que obren noves vies per a una producció més eficient i respectuosa amb el medi ambient.

Curiositat:

El teler de cintura és un dels tipus de teler més antics. Té una estructura molt simple i efectiva, que permet teixir dibuixos molt complexos. Una punta de l'ordit es penja en un arbre o columna, l'altra punta es lliga al voltant de la cintura de la teixidora, qui acaba de fer la tensió necessària del teler amb el propi cos. Originari de les comunitats prehispàniques mesoamericanes.

3. EMBELLIMENT – *Com es decora i transforma un tèxtil*

En aquest àmbit es presenten les tècniques que aporten color, textura i significat cultural als teixits: tenyits, estampacions, brodats, acabats i altres intervencions decoratives.

S'hi explica com la necessitat d'embellir la roba o els objectes tèxtils ha estat una constant universal, des de les primeres tintures naturals fins als processos industrials de coloració i estampació digital.

El color i els motius decoratius transmeten identitat, pertinença i valors simbòlics. Alhora, el desenvolupament de nous pigments i tecnologies de tintat ha tingut un gran impacte ambiental i social, fet que convida a reflexionar sobre els reptes actuals d'una producció més neta i sostenible.

Curiositat:

Originalment, els tints s'extreuen de les plantes, fongs, insectes i minerals de l'entorn. No sempre coincideix el color del material tintori amb el color que s'obté, per exemple el color verd és molt difícil d'obtenir (tot i que moltes parts de les plantes que s'utilitzen per tenyir són verdes), i necessitem tenyir dues vegades, primer amb plantes per obtenir el color groc i després amb indi per obtenir el blau, que quan combina amb el groc, ens dona el color verd.

Altres colors eren difícils d'aconseguir perquè els pigments només es podien obtenir de crustacis o insectes que s'extreien en llocs molt concrets. Un exemple era el color porpra que s'extreia de la femella d'un caragol marí i que tenia un procés complicat i costós, ja que se'n necessitaven molts. Aquest fet va fer que el seu ús estigués reservat a les altes jerarquies, com els emperadors romans o cardenals de l'Església catòlica.

4. CURA I REPARACIÓ – *Usar més i millor, llençar menys*

Aquest bloc tracta sobre la conservació, la reparació i el manteniment dels tèxtils, aspectes fonamentals per reduir l'impacte ambiental i conservar el valor emocional i material de les peces.

Seguir les instruccions d'etiquetatge, rentar amb cura i emmagatzemar adequadament són pràctiques bàsiques per allargar la vida d'un tèxtil.

A més, s'hi reivindica el paper de la reparació artesanal i creativa com a eina de sostenibilitat i expressió personal. Tècniques com el *visible mending* o el pedaçat decoratiu converteixen el desgast en una nova oportunitat estètica, posant en relleu la importància de cuidar allò que tenim.

Curiositat:

En el passat, allargar la vida de les peces de vestir i roba de la llar era imprescindible, ja que la roba es feia a casa, seguint tot el procés: des de la filatura fins al teixit, un procés llarg i costós. Qui s'ho podia permetre, es feia fer la roba per sastres i modistes. Per això, els teixits es reparaven i reutilitzaven mentre es podien aprofitar. Fixa't en les reparacions creatives de la vitrina, que converteixen un estrip en una oportunitat per embellir la peça.

5. ALLARGAMENT DE LA VIDA ÚTIL – *Renaixement, reciclatge i circularitat tèxtil*

El darrer àmbit tanca el recorregut mostrant com els tèxtils poden tenir una nova vida a través de la ****reutilització, el reciclatge o l'upcycling****.

S'hi expliquen les diferències entre reciclatge manual, creatiu i industrial, i com aquests processos permeten reduir residus i avançar cap a un model circular de producció, on els materials es reaprofiten contínuament.

Aquest apartat també posa en relleu el paper de la innovació en el sector tèxtil i el sorgiment de noves iniciatives de moda sostenible i economia circular. El missatge clau és el pas del sistema “del bressol a la tomba” al “del bressol al bressol”, que

simbolitza una nova manera d'entendre la moda, el consum i la relació amb el planeta.

Reflexió

CIRCULAR és una invitació a pensar el tèxtil com un **recurs viu i transformable**, resultat d'una cadena de coneixements tècnics, culturals i ambientals acumulats al llarg dels segles.

L'exposició proposa entendre la roba i els tèxtils no només com a objecte d'ús, sinó com a **expressió de la relació entre les persones, la natura i la tecnologia**, i com a camp d'acció per construir un futur més sostenible.